



INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ

Povolání starosty je nejkrásnějším posláním

Bilance místopředsedy SMS ČR Radima Sršně v období komunálních voleb

Vážení přátelé, čas letí jako voda, léto vystřídal podzim a proběhly další volby, z hlediska samospráv ty nejdůležitější. Čtyři roky utekly jako mávnutím kouzelného proutku a přichází čas bilancování, hodnocení toho, co se nám podařilo a co by šlo v naší obci udělat lépe.

Povolání starosty je stále složitější a nevděčnější, zároveň však věřím, že pro nás všechny stále zůstává i tím nekrásnějším posláním. Jsme denodenně vystavováni řadě nových úkolů, které s sebou přináší novou odpovědnost a množství otázek. Od toho by tady pro nás, starosty obcí, mělo být Sdružení místních samospráv, aby těch otázek bylo co nejméně a abychom v jednotě tisíců obcí nasbírali sílu prosadit do samosprávy, státní správy i politiky samotné zdravý rozum. V současnosti v SMS ČR řešíme řadu věcí, počínaje od reformy veřejné správy, přes problematiku zachování pošt, odpadové hospodářství a školství na venkově, až po dotace Evropské unie na venkov.

Poslední téma patří v současnosti mezi ta nejdůležitější, jsme na prahu nového programovacího období EU 2014+ a ve finální fázi vyjednávání. Uplynulá dvě léta jsme se snažili, aby venkov nebyl žádným otloukánkem, nýbrž důstojným partnerem. Evropská unie naštěstí nikdy nepodporovala dělení na „malé“ a „velké“ starosty, vytváření „nadstarostů“, ani netoužila po metropolích trhajících rekordy růstu na úkor venkova... navzdory přesvědčení mnohých našich politiků i úřed-

níků tomu je právě naopak. Stěžejními prioritami nového období je integrovaný a dlouhodobý růst, spolupráce v území, zejména mezi městy a venkovem, a snižování ekonomických nerovností. Z hlediska venkova by následujících sedm let mělo přinést pozitivní posun. Venkov by již neměl být nesmyslně škatulkován a tolik diskriminován z hlediska výše alokací na obyvatele či nesmyslné administrativní zátěže bez ohledu na velikost projektu. Zároveň by měl být důstojným partnerem a důležitým aktérem ovlivňujícím rozvoj kraje, s právem veta nad nesmyslnými projekty, pomyslnými „pomníčky“ z evropských zdrojů, které známe z mnoha míst naší země. I proto čekáme určitou změnu v podporovaných tématech. Je třeba si uvědomit, že z evropských fondů plyne pouze 1 cent z 1 eura rozpočtů zemí EU. Tyto prostředky tedy nemají suplovat národní zdroje, mají je doplňovat a zejména pak stimulovat spolupráci v území. I proto Evropa přichází s nástroji, jako je metoda LEADER/CLLD a místní akční skupiny. Ty jsou moderním typem dobrovolných partnerství ve venkovském prostoru, zároveň dávají občanům v regionu unikátní příležitost ovlivnit jeho směřování. Právě MASy nám nejspíše nabídnou možnost realizovat pestřejší spektrum projektů. Jako jediný nástroj nemají být svázány požadavkem na koncentraci zdrojů do vybraných oblastí.

Naše sdružení v současnosti řeší několik samostatných projektů. Jeden z nich



zaměřujeme na propracování alternativ k nedobrovolně dobrovolným svazkům obcí ORP, o kterých se nyní často hovoří v souvislosti s tématem spolupráce obcí. Tento i ostatní projekty mají vytvořit co nejširší zázemí Vám všem, venkovským starostkám a starostům.

Vážení kolegové, dovoluji mi, abych Vám jménem Předsednictva, Rady i všech zaměstnanců našeho sdružení popřál co nejlepší volební i povolební výsledek! Byl bych ze srdce rád, kdyby ve všech našich obcích zvítězil zdravý selský rozum a vůle po spolupráci nad manýry politikaření a prosazování osobních zájmů!

Ing. Radim Sršň, Ph.D.
1. místopředseda SMS ČR



Cena naděje pro živý venkov: Vivat Strunkovice nad Blanicí!

V těžké konkurenci doanácti obcí, které nesou naději pro živý venkov, se na první místo našeho tradičního ocenění probíjaly Strunkovice nad Blanicí v Jihočeském kraji. Cenu za vynikající symbiózu spolkového života, obecního zřízení a občanské pospolitosti převzal strunkovický starosta Karel Matějka, a to v rámci slavnostního ceremoniálu u příležitosti vyhlášení vítěze Soutěže Vesnice roku 2014 v Kateřiněch nedaleko Vsetína. Součástí ocenění je rovněž šek na sto tisíc korun českých.

Povinnosti obcí v oblasti životního prostředí. Které z nich tíží?

Rozsáhlé šetření SMS ČR ukázalo úskalí, se kterými starostové obcí bojují nejčastěji

V posledních letech zaznívají od celé řady subjektů z řad zástupců průmyslu, neziskových organizací a dalších, kteří přicházejí do kontaktu s veřejnou mocí, stížnosti na přehnanou administrativní náročnost řady každodenních činností. Obce ovšem musí plnit také povinnosti, jež jsou jim právními předpisy ukládány jako vykonavatelé veřejné moci – tedy vydávat rozhodnutí, povolení, stanoviska, vyjádření, sdělení a osvědčení. Zajistit plnění těchto povinností může být problematické v malých obcích, v nichž často není starosta pro výkon své činnosti uvolněn, přičemž obec zaměstnává pouze jednoho administrativního pracovníka.

Na základě interního šetření Sdružení místních samospráv ČR byly jako problematické agendy zatěžující malé obce identifikovány činnosti související s ohlašováním na úseku **vodovodů a kanalizací, nakládání s odpady a kácení dřevin rostoucích mimo les**. Problémy s těmito agendami spjaté, odhalují různá úskalí po stránce administrativní, ale také finanční a časové.

Co se týče oblasti kácení dřevin rostoucí mimo les, dne 15. července 2013 nabyla účinnosti vyhláška, která poměrně zásadně mění dosavadní právní úpravu v této oblasti. Vzhledem k posunu filozofie ochrany dřevin tak, že současná právní úprava posiluje ochranu dřevin s výraznou estetickou a funkční hodnotou a současně ruší ochranu dřevin v zahradách, byla při sestavování dotazníku uvažována i možnost převedení výkonu státní správy při udělování povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les na jiný orgán veřejné moci.

Množství obcí vydaných povolení ke kácení dřevin za rok se zvyšuje se zvyšujícím se množstvím počtu obyvatel. Obcemi tzv. 1 typu je v průměru ročně vydáváno 1,6 povolení ke kácení dřevin, zatímco u obcí s pověřeným úřadem je to již téměř 29 povolení a u obce s rozšířenou působností 50 povolení.

Při zkoumání zatížení obcí určitou agendou si nelze vystačit pouze s hodnocením počtu případů, jež musí obec zpracovat. Je nezbytné také zkoumat časovou náročnost posuzované agendy. Samozřejmě nelze přesně určit časovou náročnost vydání jednoho povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les, neboť každé povolení je jiné, neboť se vztahuje k dřevinám různé velikosti, stáří, hodnoty a těšícím se různému zájmu veřejnosti. U dotazu časové náročnosti respondenti překvapili rozptylem uváděných hodnot, které se pohybo-

Počet obyvatel obce	Počet obcí	Celkem vydáno povolení
do 500	47	361
500-1000	29	479
1000-2000	19	503
2000-5000	13	606
5000-10000	3	297
více než 10000	1	149
Σ	112	2395

Souhrn odpovědí respondentů na dotazy týkající se množství povolení vydaných ke kácení dřevin za sledované období.

valy od 10 minut po 7 týdnů.

Při sestavování dotazníku stála hypotéza, že nejvíce zatěžující jsou veškeré správní činnosti pro malé obce, v nichž není starosta pro výkon funkce uvolněn. Z výsledků šetření je zřejmé, že u starostů, kteří jsou pro výkon funkce neuvolněni, stále převládá názor, že by povolení ke kácení dřevin mělo být stále vydáváno obcemi, ovšem tento rozdíl není již tak markantní (pro zachování současné úpravy je 66,6 % obcí s neuvolněným starostou, pro převedení agendy je 33,3 %).

Druhou oblastí šetření bylo ohlašování odpadů. Již v úvodu bylo zjištěno, že **většina obcí (69,1 %) nemá dlouhodobě vymezené místo pro odkládání nebezpečných složek komunálních odpadů**.

Nejvýznamnější část dotazníku v části věnované odpadům se vztahovala k podávání hlášení na úseku odpadů. Nejčastější způsob **ohlašování odpadů je prostřednictvím ISPOP**. Valná většina obcí podává hlášení o odpadech i smluvním partnerům, přičemž nejvýznamnější místo mezi nimi zaujímá společnost EKO-KOM, a.s. Z výsledků šetření vyplynulo, že předávání informací o nakládání s odpady zatěžuje samosprávu pouze na obcích I. typu. Tento fakt nás nepřekvapuje, neboť

větší obce mají k dispozici specializovaný úřední aparát. Ohlašování odpadů je tedy významným problémem pouze u obcí I. typu.

Co se týče časové náročnosti agendy ohlašování odpadů, několik respondentů uvedlo, že shledávají agendu ohlašování za výrazně zatěžující, přičemž časová náročnost agendy je velmi nízká (do 8 hodin za rok). Je proto pravděpodobné, že zatěžující není doba, kterou stráví zástupci obce prováděním ohlašování, ale způsob ohlašování a činnosti s tím související.

Řada respondentů uváděla jako nejvíce zatěžující agendu ohlašování (jak prostřednictvím ISPOP, tak pro EKO-KOM, ČSÚ, atd.). Dále obce uváděly, že zatěžující je **vybírání poplatků za svoz odpadů od občanů, odstraňování černých skládek** apod. Několikrát starostové uvedli, že hlášení podávají i přesto, že veškeré podklady má svozová společnost. V neposlední řadě je nutno zmínit, že obce považují za významně zatěžující **vyplňování řady dotazníků, jež jsou jim zasílány z řady institucí**.

Třetí oblastí šetření byla agenda na úseku **provozování vodovodů**. Zde byl průzkum směřován především na zjištění, jak tato agenda zatěžuje samosprávné celky a to nejen administrativně, ale také z finančního a časového hlediska, jak je agenda pro zástupce obcí srozumitelná a zda se při plnění zákonných povinností setkávají s nějakými problémy.

Jako jedna z nejnáročnějších povinností vlastníků vodovodu je označování vedení vybraných údajů provozní a majetkové evidence dle zákona o vodovodech a kanalizacích. Přesto, že se jedná o zákonnou povinnost, dle odpovědí v dotazníku, vede obě tyto evidence pouze 67 % obcí, které mají v majetku vodovod pro veřejnou potřebu.

Počet obyvatel obce	S (starosta)	A (administrativní prac.)	E (externí poradce)	A+E	S+A	S+E	Σ
do 500	34	14	3	3	7	6	67
500-1000	9	12	3		7	2	33
1000-2000	10	11	1	2	2		26
2000-5000	1	11	1		2		15
5000-10000		4					4
více než 10000		1					1
Σ	54	53	8	5	18	8	146

Přehled výkonu agendy předávání informací o nakládání s odpady (S – samospráva – starosta, místostarosta; A – administrativní pracovník, E – externí poradce; A+E, S+A, S+E – kombinace příslušných ohlašovatelů), vztaheno na obce rozdělené dle počtu obyvatel.



Aby hlášené údaje v oblasti provozování vodovodů měly jednotný a přehledný charakter, vytvořilo Ministerstvo zemědělství informační systém – aplikaci ISVAK s uživatelskou příručkou. Možná existence uživatelské příručky je důvodem, že 49 % obcí, které zadávají údaje

do informačního systému, odpovědělo v dotazníku, že je pro ně aplikace ISVAK srozumitelná.

Konkrétní problémy nebo nedostatky, se kterými se při zadávání údajů do aplikace ISVAK formuláře starostové setkali, jsou následující:

- špatně se dají uložit, pak se nedají najít, nelze zpětně vytisknout - pokud je s tím nějaká komplikace
- problémy s odesíláním
- systém padá, nepřebírá hlášení, takže ho následně odesíláme v přílohách emailů

Údaje, které jsou dle jejich názoru vyplňovány a hlášeny zbytečně:

- majetková evidence
- hodnota vodovodu, výše odpisů, více vypovídající by byl aktuální stav vodovodu
- všechno duplicitně zpracováváno
- všechny kromě dokazování nezávadnosti vody a dokazování odebraného množství podzemních vod

Problémy obcím činí také zpracování Plánu financování obnovy vodovodu nebo kanalizace, i přesto, že se jedná o zákonnou povinnost. Jeden ze starostů poukázal na to, že **obce netvoří fond rezerv na opravy plánované v plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací**. Tato skutečnost je jistě pochopitelná, jelikož obecní prostředky jsou mnohdy využívány na běžný chod obce a nutné opravy, proto obcím finanční prostředky na rezervní fondy nezbyývají. Novelou zákona o vodovodech a kanalizacích, která nabyla účinnosti od 1. ledna 2014, se však situace mění. V § 8 odst. 1 se nově uvádí následující: „Vlastník vodovodu nebo kanalizace je povinen zajistit jejich plynulý a bezpečný provozování, vytvářet rezervu finančních prostředků na jejich obnovu a dokládat jejich použití pro tyto účely“.

Další z administrativně náročných činností souvisejících s vlastnictvím vodovodu je vedení provozního deníku. Jedná se o periodické vedení provozních záznamů. Administrativní náročnost v tomto případě je právě v periodičnosti a důslednosti vedených dat, pokud obec nemá zaveden systém automatického zaznamenávání. Poslední oblastí, kterou se šetření zabývalo, je provoz kanalizací. Při orientaci mezi zákonnými povinnostmi v dané oblasti je

Dokončení na straně 4 ►

3 otázky pro:

Mgr. Janu Přecechtělovou starostku obce Srbce na Prostějovsku

Starostujete v obci, která nemá ani stovku stálých obyvatel. Navíc jste úspěšně dokončili vodovod. Jak se z pozice neuvolněné starostky díváte na agendu, která Vás čeká?

Trochu naivně jsem si myslela, že po sedmiletém martyriu kolem projektování, vyjádření a stanovisek nejrůznějších organizací a občanů, žádostí o dotace, samotné realizaci stavby vodovodu, výběrem provozovatele vodovodu, končí papírování a teď už bude jen provozovatel dohlížet na kvalitu a způsob zásobování pitnou vodou. Opak je pravdou. Začne to pozvolna – smlouvou s provozovatelem vodovodu. Dále dle zákona máte povinnost doložit plán financování obnovy vodovodu nejméně na pět let a majetkovou evidenci vodovodu. Oba dokumenty by měl vypracovat odborník s platnou kvalifikací, jehož práci musíte zaplatit. Což jsou pro maličkou obec další výdaje nad rámec. Relativně v klidu můžeme být do začátku příštího roku, kdy máme povinnost každoročně podávat hlášení ma-

jetkové evidence provozovateli vodovodu a následně na odbor životního prostředí. Mohlo by se někomu zdát, že jde o dvojitou agendu? Ať posoudí čtenář.

Zavalení novými povinnostmi ohledně vodovodu, nemáme čas si ani pořádně užít pocit, že jsme dokázali uskutečnit stavbu, která byla s ohledem na náš rozpočet obrovská, bez jakéhokoliv zadlužení obce.

Vykonáváte vše, co jste zmiňovala na obci sama, nebo máte „k ruce“ ještě nějakou posilu?

Na takovéto provozní záležitosti jsem sama. Nicméně na obci mám velkou oporu v kolegyni místostarostce a paní účetní, která k nám dojíždí po práci. Ladíme chod úřadu a veškerou agendu jak to nejlépe jde.

Jaký nejzásadnější problém vidíte při pohledu do budoucnosti výkonu neuvolněných starostů?

Víte, už jen ten termín neuvolněný mě silně dráždí. Pro nás, kteří jsme neuvolnění, to znamená, že musíme mít ještě jedno zaměstnání a svůj volný čas, respektive 24 hodin denně věnovat obecním záležitostem. Občané nerozlišují uvolněný a neuvolněný, a už vůbec si neuvědomují, že z této služby lidem nejsme ani sociálně pojištěni. Hlavně, že nás kdykoliv najdou,



ať je to ráno, nebo v noci. Běda jak nezvedneme telefon, tak máme vymáčkaný zvoněk u domovních dveří. Takže, byť pracujeme a odvádíme státu hodnoty v tom, že se snažíme zvelebovat a udržívat při životě malé obce, máme my starostové jen pocuchané nervy a žaludeční neurózy a snad někdy v důchodovém věku, jestli se ho dožijeme, budeme jen vzpomínat, co jsme pro maličkou obec, potažmo pro stát všechno udělali. A stát bude rád, že má fungující venkov bez zbytečných výdajů. Před kolegy, kteří letos obhájí svou funkci neuvolněného starosty, smekám a přeji jim hodně elánu, vytrvalosti a nezdolnosti v jejich službě spoluobčanům.

důležité důsledně rozlišovat, která z povinností se dotýká vlastníka kanalizace a která jejího provozovatele. Zejména pro obce je důsledné rozlišování těchto povinností velmi důležité. V praxi některé z povinností obce přenesly smluvně na provozovatele kanalizace, ale v konečném důsledku se při neplnění některých těchto svých povinností, nebo při nedoložení jejich plnění, může obec jako vlastník kanalizace dostat do problému a za neplnění některých zákonných ustanovení jsou stanoveny sankce a pokuty.

Už u první zákonné povinnosti jsme narazili na skutečnost, že ne všechny obce, které vlastní kanalizaci pro veřejnou potřebu vyplňují a předávají vybrané údaje provozní a majetkové evidence dle zákona o vodovodech a kanalizacích. Jedním z důvodů „proč“, byla uvedena výrazně větší časová náročnost vedení evidence, bylo např. **uzavírání smluv o odvádění odpadních vod s majiteli nemovitostí**. Opět i v případě analýzy u kanalizací, stejně jako u vodovodů, je u menších obcí patrný počet těch, které plán financování obnovy kanalizací nemají zpracován.

Mgr. Lenka Marečková
Projektová metodička SMS ČR

Výčet bodů, které respondenti označili jako nejvíce problémové v oblasti ochrany vod, vodovodů a kanalizací (zobecněné citace z řad starostů):

- hlášení výpočtu stočného vždy k 30. 6. kalendářního roku a to i v případě, že obec stočné neúčtuje. Paradoxem je ovšem udělení pokuty za to, že jsme výpočet stočného nenahlásili
- často duplicitní výkazy, statistiky a dotazníky podobné tomuto (IS-POP, ČSÚ, Povodí, ŽP)
- veškerá duplicitní hlášení pro různé instituce
- nejvíce zatěžující jsou dotazníky těmto podobné, ze kterých z pravidla není žádný výstup, nebo výstup, který stojí miliony, a nikomu nepomůže. Tento týden jsme obdrželi 2 takové dotazníky, časová náročnost každého - jeden den. Domnívám se, že většina agend patří do působnosti obce.
- celkové vyúčtování všech položek výpočtu cen (CV - CVAK)
- výkaznictví

- většinu hlášení pro nás zajišťuje externí firma, vždy mne však překvapuje míra informací, která úředníky vyšších instancí zajímá. Prostořece bych si dovilil namítat: „Co je jim do toho? K čemu kdo potřebuje shromažďovat údaje tohoto druhu? A pokud už má tu potřebu, proč na jejím konci nevidíme adekvátní zpětnou vazbu?“ Ideální stav je po mém soudu takový, že provozovatel dokládá v určitých intervalech vzorky jakosti pitné a odpadní vody a údaj o celkové spotřebě vody
- vedení veškeré dokumentace k provozování kanalizace
- vyplňování dotazníků
- zbytečné všechny, nikdo si ze statistik nic nevezme
- ISPOP
- vedení provozního deníku
- každoroční zpracování majetkové a provozní evidence, i když se nic nezměnilo
- výběr poplatků, zpracování hlášení
- zpracování agendy, uvítal bych odborníka (z kraje), který by obcím pomáhal s touto agendou.

(podkladovou analýzu vypracoval Ing. Ondřej Skoba)

Obce a odpady ve víru změn

Diskuse při zasedáních vrcholných orgánů SMS ČR reflektují otázky životního prostředí

Prakticky každý měsíc zasedají vrcholné orgány našeho sdružení. Předsednictvo jako výkonný a statutární orgán se schází s téměř dvouměsíční periodicitou a přibližně jednou za půl roku jedná rovněž více než třicetiletá Rada složená zejména z krajských představitelů naší organizace. Jedním z důležitých témat, které se čím dál více dostává do popředí zájmu sdružení, jsou aktuální otázky životního prostředí. O této skutečnosti svědčí nejen řada témat v aktuálním vydání Informačního zpravodaje, ale i parlamentem projednávané legislativní texty týkající se odpadového hospodářství.



Dne 29. května se na řádném zasedání předsednictva přítomní dotkli problematiky přípravy **nového zákona o odpadech**, která v té době běžela ve formátu několika pracovních skupin při MŽP, a to za účasti naší organizace. Věcný záměr nového zákona má spatřit světlo světa snad již v závěru letošního roku, přičemž lze očekávat, že se dočkáme další etapy řešení otázek ukončení skládkování nevytříděného směsného komunálního odpadu na skládky, zvýšení poplatků za skládkování, nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem ad. V měsíci květnu a červnu se kromě jedná-

ní nad zcela novým odpadovým zákonem rozhořel také spor nad tzv. **transpoziční novelou zákona o odpadech**, která obsahovala po nařízení poslaneckého přílepku některé radikální změny, včetně navýšení skládkovacího poplatku o 100 korun, což se mělo v peněžence každého občana ročně promítnout úbytkem 21 – 48 korun. Tento návrh nakonec nebyl přijat a vrátil se u příležitosti projednávání další novely odpadového zákona, která se dotýkala výkupu kovového šrotu. O tom však později.

Nepřehlednost celé situace podtrhuje fakt, že v mezidobí se uskutečnila některá

jednání, která mají směřovat k podstatným změnám v budoucím nastavení kolektivních systémů, a to jak obalových, tak především **systémů výrobků (spotřebičů) s ukončenou životností**. Je chvályhodné, že se nové vedení rezortu životního prostředí snaží řešit léta odkládaný problém likvidace vysloužilých elektrospotřebičů. Toto téma bylo projednáno Předsednictvem našeho sdružení dne 13. srpna. Aktuálně se v této souvislosti hovoří o nové certifikaci všech kolektivních systémů výrobků s ukončenou životností, o **nastavení nových jednotných podmínek umožňujících případný vstup nových společnos-**



Z jednání Rady SMS ČR v září tohoto roku

tí, o zákazu vytváření pokračujících dceřiných společností, které se na zpracování odpadu podílí a v neposlední řadě i zákaz rozdělování zisku akcionářům. MŽP dále navrhuje zavést kompetenci odnětí oprávnění při závažném nebo opakovaném porušení zákonných povinností ze strany kolektivního systému. Tyto kroky Sdružení místních samospráv podporuje, a to i navzdory zjevnému odporu zavedených kolektivních systémů.

V měsíci září opět začal rezonovat aktuální zákon o odpadech, jehož podoba se měla změnit v části týkající se sběru kovového odpadu. Této věci se okrajově dotkla i Rada SMS ČR při svém jednání dne 17. září, byť finální stanovisko v této věci zatím naše sdružení nemá. Oč tu běží? Jedná se o **otázku úplného zákazu výkupu kovového šrotu**, který je jakýmsi zoufalým apelem zejména z obcí, které trpí nájezdy zlodějů kovových předmětů. Starostové v této souvislosti poukazují zejména na velmi nízkou až žádnou vymahatelnost práva v oblasti ochrany majetku, a to právě před krádežemi železa a barevných kovů. Proti úplnému zákazu hovoří zejména nárok občanů na volné nakládání se svým majetkem. Ve hře nyní zůstává kompromisní návrh, který by výkup umožňoval jen příslušným právníkům osobám. Obcházení tohoto ustanovení je však v budoucnosti velmi pravděpo-

dobné, což nahrává opět nejradikálnějšímu řešení této situace, tedy úplnému zákazu výkupu.

V souvislosti se zatím poslední novelou odpadového zákona je potřeba připomenout, že v poslanecké dílně nakonec byl schválen rovněž přílepek, který do zákona zavádí některé dlouho diskutované a projednávané body, tedy zejména **povinnost obcí zajistit separovaný sběr bioodpadu a kovového šrotu.**

Dále norma bude obsahovat rovněž přísnější pravidla pro vykazování odpadu v kategorii technického zabezpečení skládek apod. Vzhledem k široké odborné debatě, řadě protichůdných tvrzení a odhadů dopadů takto zaváděných změn je velmi pravděpodobné, že právě odpadová legislativa bude v plénu Poslanecké sněmovny, ale

i na stranách našeho Informačního zpravodaje, bohatě zastoupeným tématem i v dalších měsících.

*Tomáš Chmela
tajemník SMS ČR*



Aktuální glosa

Karla Ferschmanna, předsedy PS pro životní prostředí

Co považuji v současnosti za nejhorší ve vztahu k tématu životního prostředí je fakt, že řada starostů respektive obcí podepsala dobrovolně novou smlouvu s obalovým kolektivním systémem EKO-KOM, kde souhlasili s tím, že vytríděný odpad bude možné energeticky využít, tedy spálit. Toto považuji za největší sprostotu vůči lidem, kteří táhnou pytle s plasty přes půl vesnice v domnění, že něco udělají pro životní prostředí. Až se dozví, že se budou plasty či papír vozit do spalovny, bude to konec veškeré separace využitelných odpadů. Proto radíme všem obcím, aby nepodepisovali takto koncipovanou smlouvu a pokud už tak učinili, pak aby ji vypověděli. Je to velká lumpárna lobbistických skupin v odpadovém byznysu.

Občanský zákoník myslí i na životní prostředí

V minulém díle našeho seriálu k občanskému zákoníku jsme rozebírali některé aspekty ochrany osobnosti. Ochrana osobnosti se nicméně neprojevuje pouze skrze rozšíření zákonných licencí, tedy například skrze možnost natáčet jednání zastupitelstva, kterým jsme se již zabývali, ale občanský zákoník říká, že chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. V tomto smyslu tedy ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví, vážnost, čest, soukromí, projevy osobní povahy a v neposlední řadě také jeho **právo žít v příznivém životním prostředí**, o kterém chci učinit pár poznámek tentokrát.

Právo žít v příznivém životním prostředí jako součást osobnostních práv člově-

ka je velkou novinkou soukromého práva. Dosud se jej bylo možné domáhat buď před úřady skrze veřejnoprávní regulaci (například u hygieny – třeba formou požadavku na snížení hladiny decibelů z nedaleké diskotéky) nebo v rámci sousedských sporů, jejichž úprava je obsažena v občanském zákoníku (vlastník se musí zdržet toho, aby tzv. imise – tj. odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy apod. – vnikaly k sousedovi v míře nepřiměřené místním poměrům a omezovali jej v obvyklém užívání pozemku). Podrobněji se sousedským sporům teprve budeme věnovat v některém z příštích dílů.

Nově se právo na život v příznivém životním prostředí stává přímo součástí

osobnostní sféry člověka. Domožení se nároků z tohoto práva plynoucích tedy nebude záviset pouze na místních poměrech a na kritériu přiměřenosti, jako tomu je u sousedských sporů, ale stěžejní pro tuto situaci bude, jak určitá aktivita ohrožující příznivé životní prostředí zasahuje přímo do osobnostních práv konkrétního člověka, tedy, zda se v přímé souvislosti s nedaleko stojící dýmající továrnou, která

zamořuje krajinu zplodinami více, než má povoleno, zhoršilo astma občanů bydlících v bezprostředním okolí. Zařazení práva na příznivé životní prostředí do osobnostních práv má dopad i do nároků, kterých se mohou dotčené osoby domáhat. Tj. člověk má právo nejenom žádat, aby se původce zásahu do životního prostředí (znečišťovatel) svých aktivit zdržel (přestal vypouštět zplodi-

ny), nebo je omezil, nebo aby uvedl vše do původního stavu a odstranil následky, ale má nárok požadovat i vyplacení peněz. Pokud se znečišťovatel s občanem nedohodne, výši finanční satisfakce určí soud.

*Mgr. et Mgr. Dana Prudíková
specialistka v oblasti NOZ*

Komunální volby a funkční období orgánů obce

Jak postupovat ve volebním mezidobí? Čtete následující řádky



S výběrem nových zastupitelů obcí a měst, který proběhl o druhém říjnovém víkendu, je spojena řada otázek. Mezi ty zcela přízemní (a současně velmi praktické) patří problematika zániku mandátů dosavadních zastupitelů a vznik mandátů jejich následovníků. Obdobná otázka se klade v případě funkčních období členů obecních a městských rad a v neposlední řadě i starostů. O přehledné vyličení pravidel, jimiž se tyto vztahy řídí, se pokoušíme na následujících řádcích.

Komunální volby, na jejichž základě byla vytvořena stávající politická reprezentace v obcích a městech, se uskutečnily ve dnech **15. a 16. října 2010**. Vzhledem k tomu, že funkční období zastupitelstev obcí je čtyřleté, připadl termín dalších komunálních voleb na letošní podzim. Prezident republiky, který komunální volby vyhlašuje, byl omezen pravidlem, podle něhož se volby do zastupitelstev obcí konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím funkčního období a končící dnem jeho uplynutí. Termín voleb byl v souladu s touto normou stanoven na **10. a 11. říjen 2014**.

Termín voleb přitom nebyl zajímavý jen pro uchazeče o vstup, případně setrvání v komunální politice, ale rovněž pro stávající zastupitele. Platí totiž, že jejich **mandáty zanikají právě dnem voleb**,

tedy nikoli například 16. října 2014, jak by také přicházelo v úvahu. Obec se však bez zastupitelů (kteří jako jediní mohou přijmout určité typy rozhodnutí) nebude muset obejít dlouho, jelikož mandát **jejich nástupců vzniká zvolením** (ne až složením slibu, ke kterému dochází na ustavujícím zasedání zastupitelstva), za něž se podle § 69 zákona o obcích považuje ukončení hlasování.

Je důležité, že zcela jiný režim se uplatní v případě ostatních klíčových orgánů obce – **rady obce a starosty obce**. Rada obce totiž podle § 102a obecního zřízení vykonává své pravomoci i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce, a to až do zvolení nové rady obce (nebo do zvolení starosty obce v případě, že se v dané obci rada již nebude volit).

Na tomto místě je vhodné si připomenout, co rozhoduje o tom, zda bude v konkrétní obci volena rada. V první řadě je to počet obyvatel, kdy samospráva, na jejichž území žije více než 10 000 obyvatel, radu musí zřídit obligatorně. V případě méně lidnatých obcí je zřízení rady obce fakultativní. Zastupitelstvo obce o něm rozhoduje v okamžiku, kdy stanovuje počet členů zastupitelstva, které vzejde z komunálních voleb. Určí-li, že bude voleno alespoň 15 zastupitelů, nepřímo rozhodne i o ustavení rady obce. Rada obce se totiž

volí jen v obcích, které mají alespoň patnáctku reprezentantů.

Vraťme se nicméně ke zvláštnímu režimu, který se uplatňuje v případě rady obce, a zkusme vypátrat jeho opodstatnění. Identifikovat jej popravdě není nijak složité: zákonodárce se touto konstrukcí vyhýbá paralyzující situaci, kdy by nebyl obsazen žádný z obecních orgánů. Tím je odůvodněno setrvání ve funkci také v případě starosty obce. Jak zákon konstatuje, **dosavadní starosta v období ode dne voleb do zastupitelstva obce do zvolení nového starosty nebo místostarosty vykonává pravomoci starosty**.

Klíčovým okamžikem tak je volba nové rady a nového starosty, k níž dojde na ustavujícím zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce. To svolává dosavadní starosta, který mu také zpravidla předsedá, a to až do chvíle, kdy je zvolen jeho nástupce (případně místostarosta). Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce se kromě starosty a místostarosty volí další členové rady obce. Právě jejich zvolením končí funkční období orgánů vzešlým z voleb minulých a správa obce se může ujmout nově zvolená reprezentace.

*Mgr. Jan Bartonička
legislativní analytik SMS ČR*

Poděkování za dosavadní spolupráci ve prospěch venkova

Vážená paní starostko, vážený pane starosto, právě končící volební období 2010 – 2014 bylo vůbec prvním celým v mladé historii našeho sdružení, které jsme v nejrůznějších případech a situacích společně prošli. Vznikne-li organizace o stovkách členů, navíc se zodpovědností za plnění náročných úkolů, z nichž nelze nezmínit rozpočtové určení daní nebo dotační prostředky EU pro venkov, vyžaduje to velký elán, dobrovolné nasazení i ochotu a vzájemný respekt. Jako čtenáři těchto řádků patříte k těm, kteří mají na našem sdružení podíl. Ať už jste v nedávných komunálních volbách svůj mandát obhájili, obhájili, či nikoliv, patří vám za dosavadní spolupráci i odvahu podílet se na vzniku a fungování Sdružení místních samospráv ČR velké poděkování...

*Za redakci Informačního zpravodaje
Tomáš Chmela, tajemník SMS ČR*

Ministryně spravedlnosti Válková: Orgány činné v trestním řízení si neuvědomují specifika výkonu funkce komunálního politika

Během interpelací na členy vlády v průběhu zářijové schůze Poslanecké sněmovny vystoupila s důležitým dotazem také členka Předsednictva Sdružení místních samospráv ČR Ing. Věra Kovářová. Ve svém vystoupení upozornila ministryni spravedlnosti na právní nejistotu, v níž se představitelé obcí a měst nacházejí. Interpelaci samotnou a odpověď na ni zde přetiskujeme.



**Poslan-
k y n ě
P a r l a -
m e n t u
Č R V ě r a
K o v á -
ř o v á :**
V á ž e n á
p a n í m i -
n i s t r y n ě ,
p í s e m -
n ě n e b o
ú s t ě n ě
s e n a m ě
o b r á t i l o
j i ž n ě k o -

lik starostů a zastupitelů ve věci nešťastného vymezení právní odpovědnosti, kterou v rámci výkonu svých funkcí nesou. Kritéria stanovená zákony považují komunální politici za vzájemně rozporná či příliš abstraktní, v důsledku čehož nemohou poskytovat jasné vodítko pro jejich činnost. Za problematickou se označuje zejména oblast nakládání s obecním majetkem. Situaci by pomohla řešit novela příslušných předpisů, která by do věci vnesla jasno. Ostatně pro její přijetí se včera vyslovil i nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, o jehož erudovanosti samozřejmě nepochybují.

Vážená paní ministryně, souhlasíte se mnou, že jde o závažný problém, který je patrně v součinnosti s resortem vnitra třeba legislativně řešit? Jakým způsobem a především kdy? Děkuji za odpověď.

Ministryně spravedlnosti ČR Helena Válková: Vážený pane předsedající, vážená paní poslankyně, milé kolegyně, milí kolegové, chtěla bych se omluvit, že spojím odpověď na ty dva dotazy stejně formulované v rámci svého posledního vystoupení. Ale pochopila jsem, že jde o stejný dotaz, nebo podobný dotaz. Tak předně tady v tom dotazu nebyla vy-

mezena přesně odpovědnost, jestli máme na mysli trestní odpovědnost, nebo právní odpovědnost civilní občanskoprávní, a já sama jsem se musela poučit v novém občanském zákoníku, jak to vlastně s odpovědností u komunálních politiků je, nebo politiků, kteří nakládají s majetkem. Takže v té rovině civilní opravy současná platná právní úprava není zcela jednoduchá, protože chybí speciální vymezení. Ustanovení § 20 odst. 2 říká, že právnické osoby veřejného práva podléhají zákonům, podle nichž byly zřízeny. Ustanovení tohoto zákona se použijí jen tehdy, slučuje-li se to s právní povahou těchto osob. A obec samozřejmě vždycky považujeme za takovou právnickou osobu. Nový občanský zákoník ve svém platném a účinném znění v § 159 odst. 2 předepisuje povinnou pečlivost osobám, které jsou členy voleného orgánu právnických osob, s tím, že vyvratitelnou domněnkou stanoví předpoklad, že za nedbalostní jednání je třeba považovat situaci, kdy osoba, která při přijetí funkce zjistila, že této péče není schopna, nevyvodila z toho pro sebe důsledky. Takže já se domnívám, že ustanovení občanského zákoníku o právnických osobách je s ohledem na ustanovení § 20 odst. 2 použitelné na veškeré osoby soukromého, ale i veřejného práva, když to nevyklučuje jejich povaha. Znamená to, že bude dopadat i na obce a kraje.

Samozřejmě za předpokladu, že zde neexistují zvláštní právní předpisy. Ty zvláštní právní předpisy předepisují ovšem jenom určitou formu pečlivosti. Aby to bylo srozumitelnější, lze konstatovat, že porušení té speciální pečlivosti a hospodárnosti při nakládání s majetkem může vést právě při absenci konkrétní speciální úpravy odpovědnosti za porušení této povinnosti k povinnosti nahradit újmu podle ustanovení § 2910 nového občanského zákoníku. Jedná se tedy o porušení zákonné povinnosti, nikoliv smluvní povinnosti. Smluvní povinnost, která je vždycky přísnější, se uplatní tam, kde je ať už zastupitel, nebo zaměstnanec obce zvolen do orgánu některé z korporací.

Takže pokud jde o tu civilní oblast, není to jednoduchá záležitost a věřím tomu, že až více vejde v praxi a bude větší zkušenost z uplatňování nového občanského zákoníku, tak to bude snazší i pro komunální politiky. Můžu jenom doporučit, aby nakládali s majetkem hospodárně, účelně,



při vědomí toho, že i ta speciální pečlivost se bude řídit v případě, že zde bude podezření, že ji porušili, ustanoveními nového

občanského zákoníku. Čili relativně přísnými a zatím dost obecně a vágně formulovanými ustanoveními.

Pokud jde o trestní odpovědnost, tam je to jednodušší. Na komunální politiky se vztahuje trestní odpovědnost podle trestního zákoníku. Vždycky musíme při zvažování trestní odpovědnosti dokazovat veškeré znaky příslušné skutkové podstaty trestného činu, včetně subjektivní stránky zavinění. Čili v naprosté většině případů zde půjde o prokázání úmyslu. Ten úmysl musí prokázat orgán činný v trestním řízení, protože komunální politici v tomto ohledu nejsou ve zvláštním postavení. Samozřejmě pokud vystupují a pokud je ten trestný čin možné spáchat jenom tehdy, když zde bude pachatel úřední osobou, tak je zde trestní odpovědnost ještě přísnější.

Ale nevidím tady žádný problém. Problém vidím spíše v tom, že ty orgány činné v trestním řízení, které se zabývají touto problematikou, si někdy nejsou dostatečně vědomy specifik výkonu činnosti, výkonu funkce komunálního politika a třeba i zvýšené míry rizika, kterou na sebe musí při tom rozhodování brát. A myslím si, že by bylo namístě, aby právě třeba státní zástupci nebo soudci, kteří se touto problematikou zabývají v oblasti trestní, měli dostatek informací. (Upozornění na čas.) Což můžeme v rámci Justiční akademie zajistit. Pro mě je to dotaz, který vede i k určitému zamyšlení nad tím, jestli by v Justiční akademii nemělo dojít k proškolení státních zástupců a soudců právě ve vztahu ke specifikům činnosti komunálních politiků a jejich možné trestní odpovědnosti za určitý druh trestných činů.

-jba-

Svoz komunálního odpadu zdarma? Populismus nebo rozumné řešení?

Názor

Analýza odpadového hospodářství Domašova nad Bystřicí odhaluje zajímavá fakta

Všichni obyvatelé Domašova nad Bystřicí vědí, že v loňském roce naše obec po zrušení příslušné vyhlášky, nevybírala poplatky za odpady od občanů s trvalým pobytem a z rekreačních objektů. Vzhledem k této skutečnosti jsem byl zvědav, jak se tento fakt projeví ve výsledcích odpadového hospodářství.

Byl jsem příjemně překvapen, že navzdory pesimistům, kteří tvrdili, že lidé přestanou třídít, toto se nepotvrdilo. Opak byl pravdou, v roce 2013 došlo k výraznému poklesu hmotnosti nevytříděných odpadů, odvezlo se celkem 107 tun, tedy o 18 tun méně, než v roce předešlém. Ještě důležitější je ekonomická stránka věci, kdy celkové náklady klesly také a to o 33 tisíc korun proti loňskému roku.

Po započítání příjmů od podnikatelů a bonusu od Eko-komu, činily celkové výdaje obce Domašov nad Bystřicí na odpadové hospodářství v roce 2013 236 310 Kč. Když bychom provedli teoretický propočet, kolik finančních nákladů ročně připadá na jednoho poplatníka, tak je to při počtu 604 poplatníků (506 obyvatel + 98 chatářů) částka 391,- Kč. Jsem přesvědčen, že je velmi málo obcí v ČR, které dosáhly tak nízkých nákladů na odpady. Přitom skládka v Mrsklesích, kde je odpad z obce odvážen, je vzdálena 32 kilometrů. Další hendikep obce je ten, že na rozdíl od plynofikovaných obcí, velkou část odpadu v Domašově tvoří popel.

Pro zajímavost uvádím *náklady na odpady na poplatníka v nejmenovaném velkém krajském městě a v okolních obcích v roce 2012*, protože jejich podklady za rok 2013 prozatím nemám k dispozici (údaje jsou čerpány z veřejně dostupných zdrojů na webových stránkách Ministerstva financí, kam obce posílají vyhodnocení hospodaření).

Město / obec	Celkové náklady na 1 poplatníka v roce 2012
VELKÉ MĚSTO A	1232 Kč
OBEC B	1071 Kč
OBEC C	746 Kč
OBEC D	596 Kč
OBEC E	546 Kč
OBEC F	519 Kč
OBEC G (Domašov nad Bystřicí)	319 Kč (údaj za rok 2013)



Město / obec	Celkové náklady na 1 poplatníka v roce 2012	Výše doplatku z obecního rozpočtu	Výše poplatku na osobu (poplatníka)
VELKÉ MĚSTO A	1232 Kč	572 Kč	660 Kč
OBEC B	1071 Kč	471 Kč	600 Kč
OBEC C	746 Kč	296 Kč	450 Kč
OBEC D	596 Kč	146 Kč	450 Kč
OBEC E	546 Kč	-154 Kč (obec „E“ inkasuje od poplatníků 154 Kč navíc)	700 Kč
OBEC F	519 Kč	119 Kč	400 Kč
OBEC G	319 Kč (údaj za rok 2013)		
(Domašov nad Bystřicí)	319 Kč (údaj za rok 2013)	391 Kč	0 Kč

Tabulka „populistických dotací“ na odpady na jednoho poplatníka ročně (rozdíl mezi skutečným nákladem a vybíraným poplatkem)

Každá obec, mimo obce „E“ (poplatek 700,- Kč na občana) odpadové hospodářství dotuje v různé výši. To je odpověď na tvrzení, že jsme poplatky za odpady zrušili z populistických důvodů, jak bylo komentováno v některých okolních obcích.

Zde je názorně vidět, že i když jsme zrušili poplatky za odpady, tak díky nízkým nákladům, nejsme na prvním místě v nákladech, kterými obce dotují odpadové hospodářství. I z tohoto důvodu jsme si mohli dovolit poplatky zrušit, máme víc než 3 x nižší náklady na obyvatele, než město „A“ a to o něčem svědčí. Město „A“ je samostatná kapitola, protože bylo v loňském roce vyhodnoceno hnutím

Duha jako město, kde nejlépe třídí odpad v rámci ČR, když vytrídilo více než 50 % odpadů. Bohužel, náklady na odpady na poplatníka 1232,- Kč ročně, tomuto výsledku neodpovídají. Třídění odpadů má a musí mít i ekonomický smysl, jinak se z toho stává fraška. Kdybychom dosáhli obdobného výsledku v třídění odpadů i u nás, tak po započítání bonusů, se budou celkové náklady na odpady blížit nule. Kontejnery na separovaný sběr jsou samofinancovatelné, při vyšším objemu musí přinášet zisk. V dnešní době plast, papír, sklo, kartonové obaly, kovy i elektrozařízení jsou cenné suroviny, za které organizace jako Eko-kom vyplácí bonusy. Je to financováno z peněz, které byly inkasovány při prodeji zboží, které bylo

v těchto obalech zabaleno (jedná se o kolektivní systémy, pozn. red.).

Chtěl bych tímto poděkovat všem domšovským občanům za to, že se zasloužili o vyšší vyřízení odpadů a přispěli výraznou měrou ke snížení celkových nákladů v loňském roce. V letošním roce chceme pokročit v třídění dál tím, že každá domácnost obdrží speciální tašky na plast, papír a sklo. Věřím, že i toto přispěje k dalšímu snížení nákladů na odpady v letošním roce. Privítáme jakýkoliv nápad, iniciativu, která přispěje k lepšímu řešení likvidace a využití odpadů. Není to tak dlouho, kdy obce platily za likvidaci

autobaterií, které se objevovaly v objemném odpadu. Výkup této komodity problémem s autobateriemi definitivně vyřešil. Věřím, že v budoucnu bude obdobně přistoupeno i k dalším druhům odpadů, které budou vykupovány. Třídění odpad má smysl a věřím, že tudy vede cesta ke snižování nákladů. Je to jenom o tom, že se této záležitosti budeme systematicky věnovat a v popelnicích zůstane pouze nevyužitelný zbytkový odpad. Potom nebude pro obec problém financovat odpadové hospodářství z vlastních zdrojů tak, jako provoz veřejného osvětlení a příspěvek na autobusovou dopravu. Považuje-

me tyto činnosti za veřejnou službu svým občanů z daňových výnosů, které byly od nich vybrány. Obec dostala na každého občana v loňském roce jenom z podílu na výnosech daní částku ve výši 9587 korun. Náklady na odpady na jednoho občana ve výši 391 korun, tak představují přibližně 4 % z této částky. Při rozumném hospodaření obce jsou tyto náklady na odpady ufinancovatelné z rozpočtu obce a nepředstavují tak významnou finanční zátěž.

Ladislav Števanika

starosta obce Domašov nad Bystřicí
předseda SMS ČR Olomouckého kraje

Podpora podnikání na venkově je téma pro MAS

Říka Martin Netolický, nejmladší český hejtman a také příznivec venkova

Tentokrát jsme se rozhodli vyzpovídat doposud nejmladšího hejtmana v historii existence krajů. Je jím hejtman Pardubického kraje Martina Netolický. I přes své mládí si poměrně rychle vybudoval respekt nejenom u svých kolegů. V rámci Asociace krajů České republiky vede tým pro jednání s vládou o evropských fondech a jejich čerpání v programovacím období 2014–2020. Zajímalo nás, jak vnímá problematiku venkova, jeho přístup k místním akčním skupinám, ale i na to, jak se dívá na přímou volbu starostů a hejtmánů.

Pane hejtmane, měl by se podle Vás hejtman zabývat venkovem, když zde žije nepoměrně méně voličů?

Úloha regionálního rozvoje, která je dána v České republice do kompetence hlavně krajům, je založena na vyvažování určitých rozdílů mezi částmi kraje. Není možné, aby se v území rozvíjela pouze bohatá města a naopak venkov strádal. Kraje mají zabezpečovat na celém území vyvážený rozvoj, aby se rozdíly neprohlubovaly, ale naopak aby se snižovaly. S venkovem proto aktivně spolupracujeme a vytváříme poměrně rozsáhlou grantovou politiku, jejíž součástí je také Program obnovy venkova. Pro příští rok zřizujeme také Program pro rozvoj tzv. postižených oblastí v kraji. Tato riziková místa v regionu jsme vytipovali na základě odborné analýzy.

Z vaší odpovědi je patrné, že berete venkovský prostor vážně. Jaké jsou podle vás zásadní problémy venkova v Pardubickém kraji?

Největší problémy venkova se projevují v odlehklých částech regionu zejména v úbytku počtu obyvatel, kde se zrcadlí velmi nepříznivý demografický vývoj. Je zřejmé, že se jedná především o ekono-

micky slabé oblasti. Bohužel v našem kraji je celá řada oblastí, které byly postiženy odsunem obyvatelstva po druhé světové válce, a naopak osídlování těchto území nikdy nedosáhlo předválečných stavů. Po roce 1989 byla tato území zasažena strukturálními změnami v průmyslu, zanikla celá řada zaměstnavatelů a dnešní studenti jak vysokých, tak odborných škol z regionu odcházejí. Proto se ve spolupráci s obcemi aktivně snažíme tyto negativní trendy přibrzdit nebo v ideálním případě zastavit a otočit jejich vývoj k ekonomickému růstu. Možností není mnoho. Například na Králicku jsme zvolili cestu regionálního rozvoje prostřednictvím podpory cestovního ruchu, neboť Králicko je oblastí s vysokým potenciálem. Není tomu tak všude, a proto se snažíme vytvářet impulsy a stimulovat obce a podnikatele, aby připravovali projekty pro budoucí čerpání z evropských fondů.

V této části regionu jste také, pokud se nemýlím, prováděli změny v dopravní obslužnosti. Je to také nástroj k zajištění pomoci v regionu?

Doprava je samozřejmě součástí veřejných služeb, jsem však přesvědčen, že aby obyvatelé zůstali v dané oblasti, tak musí mít zajištěnu především práci. Proto se musíme soustředit na rozvoj zaměstnanosti a zvýšení počtu pracovních míst. K tomu je potřeba úzká spolupráce s obcemi, protože ve chvíli, kdy člověk získá práci, musí získat bydlení a musí zde samozřejmě fungovat také dobré dopravní spojení s ostatními sídly. Jsem přesvědčený, že nemůžeme v těchto periferních oblastech dopravu omezovat, jak se bohužel dělo v minulosti. Naopak na tradiční páteřní síť železniční musí navazovat autobusové spoje. Na již zmíněném Králicku se nabí-



JUDr. Martin Netolický, Ph.D. *1982

hejtman Pardubického kraje, absolvent Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. V letech 2002 – 2006 působil jako asistent poslance, od roku 2008 je členem Zastupitelstva Pardubického kraje, v roce 2011 byl pověřen funkcí radního pro zdravotnictví a v roce 2012 byl zvolen hejtmánem.

Odborně se zabývá otázkami správního a finančního práva. Je svobodný, k jeho zálibám patří lyžování, cyklistika, divadlo a historie.

zí možnost využití výletních historických vlaků. V této souvislosti připravujeme ve spolupráci s Českými drahami projekt na využití historických vlaků, abychom místní trať nabídli i jako zážitek turistům.

Zmínili jste dopravní obslužnost a dostupnost. S tím souvisí kvalitní síť silnic a to především tzv. dvojek a trojek. Ty nemají být ze strany EU podporovány. Existuje nějaká perspektiva výraznější obnovy těchto komunikací?

Ze strany Evropské unie skutečně do-

jde k výrazné restrikci. Už nebude čistě na uvážení kraje, které silnice 2. a 3. třídy budou součástí podpory z evropských fondů z tzv. IROP. Nově budou muset silnice splňovat řadu podmínek, z nichž asi nejvýznamnější je jejich návaznost na síť TEN-T (D1, R35 nebo D11). V tomto směru jsme již v Pardubickém kraji připraveni. Máme vytípanou síť silnic druhé třídy, které budou zařazeny do programu. Bohužel ani vyčleněné prostředky nebudou stačit na naše potřeby na reprodukci silničního majetku, kterou by si silnice zasloužily. O řešení této situace jednáme s ministerstvem dopravy. Ono je to na jedné straně pochopitelné, protože evropské fondy jsou založeny na zásadě adicionality, o které se moc nebavíme, ale je to zásada důležitá. Znamená přednost národních zdrojů před evropskými. To znamená, že co lze z národních zdrojů financovat, tak by mělo být financováno ze státního rozpočtu. Teprve poté mají nastoupit evropské fondy. Jednáme tedy s ministerstvem dopravy o využití prostředků ze Státního fondu dopravní infrastruktury. Od roku 2015 se očekává otevření zcela nového programu právě pro obnovu silnic druhé a třetí třídy a to ve výši minimálně dvou miliard korun. Máme na to příslib od premiéra a ministra dopravy. Z pozice krajů tedy doufáme, že tento program nebude pouze jednorázový, ale půjde o systémové opatření. Jen samotný Pardubický kraj vlastní téměř 3 200 kilometrů silnic 2. a 3. třídy a není schopen z vlastního rozpočtu finančně zajistit jejich obnovu.

Za Asociaci krajů ČR rovněž vyjednáváte nové programovací období 2014-2020. Co se podle vás podařilo a co naopak ne? Nepodařilo se zachovat Regionální operační programy, o nichž jsme přesvědčeni, že fungovaly z hlediska čerpání velmi dobře. Ostatně naše slova potvrzují i jednotlivé monitorovací zprávy, které jsou pravidelně zveřejňovány. Náš ROP Severovýchod je jedním z nejlépe čerpajících krajů vůbec. Ostatně bez evropských fondů bychom v období 2007-2013 nemohli tak masivně investovat do zdravotnictví, sociální oblasti či školství. Považuji to za velkou ztrátu, protože řada států se od nás inspirovala a pro následující programovací období ROP zřizují. My jsme byli přesvědčováni, že se jedná o zjednodušení struktury operačních programů, ale bohužel jsme zrušili ty nejlépe fungující a ty centrální, problematické jsou zachovány. Pro nás jako regiony je to krok zpět a rušíme to, co nám Evropa záviděla. Příkladem je Polsko nebo Francie, které zřizují ROPy. Jde to za rozhodnutím vlády Petra Nečase. Nová vláda s tím bohu-



žel již nemohla nic dělat. Na druhé straně se podařilo výrazně zapojit kraje do implementace. Například územní pracoviště regionálních rad regionu soudržnosti budou fungovat jako zprostředkující subjekty pro řadu operačních programů a samozřejmě kraje budou hrát významnou roli v tzv. stálé konferenci, které bude předsedat hejtmán za účasti všech územních partnerů. Pochopitelně počítáme se svoláním této konference za účasti zástupců místních samospráv. Jednání svolám však až ve chvíli, kdy bude jasné, že to nebude pouze schůze pro schůzi, ale že budeme mít důležité body k projednání.

Hodně se nyní debatuje také o tzv. MAS-kách. Jakou roli tato uskupení do budoucna mohou hrát?

Jsem velkým zastáncem místních akčních skupin (MAS). Na všech setkáních prosazuji, že role MAS bude nezastupitelná a ten nástroj CLLD (Komunitně vedený místní rozvoj) je stále více respektovaným a bude na něj kladen větší důraz než v minulosti. Pro malé obce a venkov budou MASy důležité, protože půjde o malé projekty do jednoho milionu korun. Je zde však poměrně jednoduché čerpání. O penězích si budou rozhodovat samy MASy, tedy podnikatelé a zástupci samospráv. Jejich výhodou rovněž je, že nejsou tak přísně účelově vázány, jak tomu je v případě ostatních operačních programů. Dle mého názoru to jsou konkrétní prostředky pro obce, kterých by byl hřích nevyužít. Trošku mi vadí přeshlapování Ministerstva průmyslu a obchodu, které nechce, aby tento způsob čerpání byl umožněn pro malé a střední podniky. Chtějí to dělat přes CzechInvest. Jsme přesvědčeni, že je třeba tento komunitně vedený regionální rozvoj cílit, a proto plně podporuji, aby finanční prostředky z Operačního programu podnikání a inovace byly žadatelům

poskytovány prostřednictvím místních akčních skupin.

Uvědomujete si jako kraj, že je potřeba podporovat dotačně malé obce. Máte pro to Program obnovy venkova (POV). Jak k tomu přistupujete?

Program obnovy venkova byl převeden na kraje jako jedna z kompetencí regionálního rozvoje z Ministerstva pro místní rozvoj. Na tento program se vztáhly určité rozpočtové restrikce, ke kterým v jednotlivých krajích museli přistoupit v době ekonomické krize. Mám radost, že v letošním roce tento program v Pardubickém kraji činí 37 milionů korun. V příštím roce počítáme s jeho posílením na celkem 45 milionů korun, a to na investiční i neinvestiční část. POV má v našem kraji devět titulů a podporujeme jím nejen obce, ale i mikroregiony a MASy. Jednotlivé dotační tituly jsou napsány velmi široce a přesně postihují jednotlivé potřeby obcí. V našem kraji je to oblíbený program. Přistupujeme k plošné podpoře, což znamená, že celková částka je podělena počtem žadatelů a každý si tak sáhne na danou dotaci. Jsou to díky tomu poměrně malé dotace 100 až 150 tisíc se spolufinancováním ve výši 50 procent, ovšem je to velmi transparentní program, protože nikdo nemůže samosprávu obvinít z ovlivnění a určování úspěšných žadatelů. Osobně беру POV za součást regionální politiky v tom smyslu, že jestliže dá kraj 45 milionů na POV, žadatelé dodají dalších 45 milionů, tak je to 90 milionů dohromady na rozvoj venkova. Dle mého názoru jsou to velmi dobře investované peníze do rozvoje kraje prostřednictvím obcí.

Sdružení místních samospráv je tvořeno spíše menšími obcemi. Co vnímáte jako hrozbu do budoucna z pohledu těchto malých samospráv?

Jedná se o administrativní náročnost a vý-

kon přenesené působnosti tedy výkon státní správy, protože jak na obce, tak na kraje jsou přenášeny další a další kompetence a povinnosti. Mám proto obavy, že stávající administrativní zajištění není úplně dostatečné, protože na nejmenších obcích se všechno valí na starostu a je jasné, že je zde široký výkon státní správy. Pak se může stát, že pokulhává také samosprávná činnost. Co vidím jako velké riziko do budoucna, to je ekonomické zajištění, protože doba je taková, že obce musí intenzivně spolupracovat a já vítám, že v našem kraji jsou MASy styčným bodem. Obce se mezi sebou musí domluvit, protože by jim jinak stoupaly mandatorní výdaje a vznikal tak další rozpočtový tlak, který by mohl vést k dalšímu zadlužování. To jsou asi největší rizika společně s již zmíněným poklesem počtu obyvatelstva na venkově, což je varovný signál zejména v periferních částech.

V souvislosti se snahou některých poslanců zavést přímou volbu starostů se nabízí i otázka na přímou volbu hejtmánů. Jaký na to máte názor?

Nemám s tím vůbec žádný problém. Dovedu si představit, že výběr nebude politickým rozhodnutím, ale bude vyloženě osobnostní. Občané si vyberou svého starostu nebo hejtmána. Otázkou je, jak upravit legislativu, protože i na příkladu sousedního Slovenska vznikají paradoxi situace, kdy v Banskobystrickém kraji vyhrál kandidát jedné extrémní politické strany a naopak zastupitelstvo je tvořeno zastupiteli z druhé strany politického spektra. V takové situaci si nedovedu představit spolupráci zastupitelstva a přímo voleného starosty. Pokud budou mít odlišné politické názory a budou si dělat naschvály, jednoznačně tím budou rozvoj obce či kraje brzdit. Je tedy potřeba vyřešit řadu legislativních otázek. Jak jsem již říkal, přímé volby se nebojím, ale je potřeba zvážit všechna pro a proti.

Nedá mi to nevyužít vaší právní specializace, a proto se musím zeptat na váš názor zákon o rozpočtovém určení daní, kterému jste se dříve odborně věnoval. Myslíte si, že by výše daňových příjmů obce měla být odvislá od některých nových kritérií? Hovořilo se o nadmořské výšce nebo délce obecních komunikací...

Nejsem zastáncem kritéria výměry katastrálního vymezení obce, což vedlo v některých případech k extrémnímu navýšení daňových příjmů, které bylo až neodůvodněné. Dovedu si představit, že vedle délky komunikací by možná lepším řešením byla výměra zastavěného území obce – tzv. intravilán. To znamená, že ex-



Ze setkání předsednictva SMS ČR Pardubického kraje s hejtmánem JUDr. Martinem Netolickým

travilán, který často neprodukuje takové výdaje a spíše generuje příjmy, byl nahrazen zastavěným územím, protože v tom se nejvíce investuje a součástí toho jsou také místní komunikace a další věci, které kladou nároky na rozpočet. Nadmořská výška jako kritérium existuje na Slovensku, ale tam je obrovský rozdíl ve výšce v oblasti Podunají, kde nedosahuje ani 100 metrů nad mořem, a potom zde mají obec Vysoké Tatry, která leží v nadmořské výšce okolo 1600 metrů. Tady to má své opodstatnění, neboť jsou zde rozdíly mnohem větší než v České republice. Současný model je možné upravit ve smyslu změn výměry katastrálního území všech částí obce právě na výměru zastavěného území dané obce. Výhodu spatřuji také v tom, že rozlišujeme dva typy obcí. Prvním jsou klasické obce s centralizovanou návsí, ale pak máme tzv. sudetské obce, které nemají přirozené centrum, ale jsou velmi rozlehlé. Toto by podle mého názoru bylo spravedlivé kritérium, které by zohledňovalo právě rozlohu obce samotné.

Vrátíme se zpět do Pardubického kraje. Od rady starostů slyším, že jsou mile překvapeni vaší otevřeností a tím jak přistupujete k plnění slibů. Překvapili vás naopak starostové?

Nikoliv, protože je považuji za lidi, kteří ve svých obcích něčeho dosáhli. Já jsem je nikdy nevnímal jako soupeře ale vždy jako partnery a kolegy, kteří pracují pro rozvoj kraje tím, že rozvíjí jeho určitou část. Jejich práce napomáhá rozvoji kraje a doufám, že toto vnímání funguje i naopak. Myslím, že otevřenost je v místní politice nezbytná, protože nemá smysl mluvit ve frázích a setkávat se, jen aby-

chom se viděli, ale je potřeba řešit konkrétní témata. Úloha hejtmána je také podle mého i úlohou ombudsmana, který poslouchá, co se v regionu děje a snaží se zprostředkovat schůzky, řešit problémy. Na to zaměřuji své výjezdy. Nikdy se starostům nebudu vnucovat, naopak chci řešit konkrétní problémy v kompetenci kraje, problémy, o které jsem požádal, abych řešil. Že jich není málo, potvrzuje můj celotýdenní program.

*Děkuji za rozhovor
Tomáš Chmela*

BEZPLATNÝ PRÁVNÍ SERVIS ČLENSKÝM OBCÍM

I období po komunálních volbách je časem pro nejrůznější dotazy právní povahy, které směřují zejména k tématům týkajícím se činnosti orgánů obce, zákonných lhůt i například odměňování volených zastupitelů.

Pro všechny členské obce našeho sdružení již třetím rokem funguje bezplatný právní servis. V případě jakýchkoliv dotazů se proto i nyní můžete obracet na kontaktní email tajemnik@smscr.cz.

Jedinou podmínkou pro úspěšné zodpovězení dotazu je úhrada členského příspěvku na příslušný kalendářní rok.

Dotační příběhy pohledem starostů

Vážené kolegyně, vážení kolegové, s končícím čtyřletým volebním obdobím zastupitelstev obcí jsou dokončovány projekty realizované v rámci sedmiletého plánovací období Evropské unie 2007-2013. Mnozí mají snahu hodnotit naši práci podle objemu získaných dotací. Pamatuji si na dobu, kdy jsme s nadějí čekali na výzvy, ze kterých budeme moci realizovat projekty připravené pro zlepšení života v našich obcích. Dotace z EU – to byla jedinečná šance na řešení problémů! Jaká je dnešní realita? Určitě se mnohé povedlo, vyhovenost našich obcí se posunula o velký kus vpřed, prostředky umíme využít na vzdělání, kulturu, sport a rozvoj další oblastí života. Ale za jakou cenu? Z vlastní zkušenosti i z rozho- vorů s mnohými z Vás vím, že čerpání dotací je náročnou a velmi rizikovou disciplínou. Hlavní problémy způsobuje obrovská komplikova- nost a změny pravidel v průběhu „závodu“, popř. v počátku určitá oblast pravidly ošetřena není vůbec, a pokud jste „hrál“ či „jel“ jinak, než hovoří dodatečně přijatá pravidla – máte smůlu! Situace dospěla do takového stavu, že

mnozí od využívání dotací upouštějí a menší záměry realizují z vlastních zdrojů, bez dra- mat až hororů, kontrol, bez zbytečných nákla- dů na administraci.

Na seminářích a v publikacích jsou prezen- továny příklady dobré praxe. Poskytovatelé dotací z jednotlivých operačních programů dnes publikují upozornění na kritická místa projektů, ale přesto si myslím, že Vaše osobní zkušenosti s problémy, na které při realizaci svých záměrů narazíte, vydají na knihu pří- běhů „špatné“ či spíše „reálné“ praxe. Proto zkusme na stránkách SMS ČR tyto příběhy publikovat, ne jako odstrašující příklady, ale zdroj poučení. Naše příběhy mohou být sou- časně impulzem pro změny, po kterých pro- zatím marně voláme – sjednocení pravidel, sjednocení SW pro administraci atd.

Víte, co najdete ve slovníku cizích slov pod hes- lem „dotace“? = darování, finanční podpora; poskytnutí finančních prostředků z veřejných rozpočtů bez přesného účelu použití. Wikipe- die říká, že pojmem dotace se v ekonomii rozu- mí peněžitý dar nebo daru podobná peněžitá

úhrada ze strany státu (zpravidla vlády nebo zákonodárního sboru) nebo územněsprávního celku (v Česku kraj, obec nebo městská část) nějakému subjektu v zájmu snížení ceny urči- tého statku, jehož poskytování je ve „veřejném zájmu“. Taky se Vám zdá, že definice pojmu „dotace“ neodpovídají naší realitě? Pokusme se tedy vrátit slovu dotace původní význam, aby za pár let nemuselo být ve slovnících psá- no „dotace = danajský dar“. A pro úplnost – „Danajský dar“ - vyznačuje takový dar nebo výtěžek a zisk, který způsobuje obdarovanému spíše potíže či zlo než užitek a spokojenost.

Přeji Vám, aby se Vaše plány v novém voleb- ním období dařilo realizovat v co největším rozsahu s co nejmenšími problémy. A aby do- tace byly skutečným darem!

Ing. Olga Tkáčová,
předsdkyně dozorčí rady SMS ČR

Dotační příběhy pište na info@smscr.cz

I letos zorganizovalo SMS ČR pro obce společný nákup elektřiny a zemního plynu

Velmi úspěšný výsledek prvního společ- ného nákupu energií obcemi nás ve Sdru- žení místních samospráv vedl k realizaci druhého společného nákupu elektřiny a plynu na Českomoravské komoditní burze Kladno. Tentokrát se zúčastnilo 16 obcí, jejich příspěvkových a dalších or- ganizací. Objem nákupu představoval celkovou roční spotřebu 1,5 tisíce mega- watt hodin elektřiny a téměř 2,3 tisíce me- gawatt hodin (MWh) zemního plynu. Spo- lečným nákupem na centrálním tržním místě se podařilo snížit náklady účastní- ků meziročně celkově o 340 tisíc korun. Do nákupu energií na příští rok se zapo- jily středočeské obce Jablonná, Jesenice, Kropáčova Vrutice, Ondřejov, Ratměřice a Tochovice, z Královéhradeckého kraje obce Benátky, Čistěves, Hoříněves, Más- lojedy, Neděliště a Světí, ze Zlínského kraje Březolupy a Kyselovice, z kraje Olo- muckého Majetín a z jihu Moravy obec Hluboké. K nim se přidružilo 5 základ- ních a mateřských škol, 2 tělovýchovné jednoty a kabelová televize z Olomoucka. Celkem se jednalo o 24 subjektů s celkem 193 elektroměry a 29 plynoměry. Pro všechny účastníky nákupu se podařilo

získat cenu silové elektřiny na úrovni 970 korun za MWh, což je proti jejich stávají- cí průměrné ceně pokles o 14,5 procenta. Zemní plyn zlevní v příštím roce o 3 pro- centa, a to v režimu maloodběr na 720 Kč/ MWh a u velkoodběru dokonce na 704 Kč/MWh. Sdružení místních samospráv v celém procesu vystupuje jako zástupce zúčastněných subjektů a touto synergií se dosahuje většího objemu nákupu a tím i nízké ceny. Naše organizace tuto služ- bu poskytuje obcím ve vlastní režii, mezi účastníky pouze rozpočítává náklady, které jsou jí účtovány burzou a obchodní- kem. Celý proces je přitom pro účastníky administrativně nenáročný, neboť nákup organizačně zajišťuje Sdružení. Zde je nutno zmínit ještě další nezanedbatelnou výhodu společného nákupu na burze, a to je jeho transparentnost a soulad se záko- nem o zadávání veřejných zakázek. Je třeba si uvědomit, že nákup energií, tak jak je ještě dnes ve velké části obcí reali- zován, může být z tohoto hlediska proble- matický.

Sdružení místních samospráv ČR očekává po druhém kole úspěšných nákupů zvý- šený zájem obecních samospráv na efek-

tivním pořízení energií. Obce nyní mohou využít aktuálně příznivé situace na trhu i efektu centralizace, která přináší nižší ceny při větších objemech pořizovaných energií.

Josef Bartoněk,
2. místopředseda SMS ČR, pověřený agendou
společného nákupu energií

SPOLEČNÝ NÁKUP V KOSTCE

Zapojené obce: Jablonná, Jesenice, Kropáčova Vrutice, Ondřejov, Ratměřice, Tochovice, Benátky, Čistěves, Hoříněves, Máslojedy, Neděliště, Světí, Březolupy, Kyselovice, Majetín, Hluboké. K nim se přidružilo 5 základních a mateřských škol, 2 tělovýchovné jednoty a jedna další společnost.

Celkový počet subjektů: 24

Celkem: 193 elektroměrů
a 29 plynoměrů

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštné, Nábřeží 599, 760 01, telefony: 577 688 103, 604 345 806, internet: www.smscr.cz, email: info@smscr.cz, Infor- mační zpravodaj SMS ČR vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČ: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 24. 10. 2014, 5/2014, ev.č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Mgr. Tomáš Chmela; Grafické zpracování: Ing. Petr Machů | 776 160 680